

O rozhodčích (nejen pro rozhodčí)

O tom kdo jsou rozhodčí, jak je kritizovat a jak je poslouchat.

(bulletin č. 14, září 2000)

Autor: René Brinda

Rozhodčí vykonali v minulém roce obrovský kus práce - zdarma a ve svém volném čase rozhodli na 1000 člověcodebat. Poprvé v historii DL se na všech turnajích podařilo plně obsadit všechny panely, čas od času dokonce i trenéři mohli sledovat debaty svých týmů... Bez věci oddaných a kvalitních rozhodčích by se soutěž konat nemohla...

Doufáme, že nastoupený trend bude pokračovat i v letošním roce - NTT věnovalo při přípravě formy soutěží mimořádnou pozornost právě tomu, aby soutěže byly přitažlivé i pro rozhodčí, konaly se a velmi brzy (viz "Školení") se uskuteční další školení rozhodčích.

V letošním školním roce budou moci soutěže rozhodovat i akreditovaní rozhodčí - debatéři (budou při tom moci i debatovat). Na vlastní kůži si tak okusí jaké to je na druhé straně debatní místnosti. Snad se tím i trochu obrousí kritika rozhodčích.

Vůbec ke kritice: myslím si, že jako program **máme velmi dobré rozhodčí**. Vím o čem mluvím: na mezinárodních táborech IDEA m.j. školím právě rozhodčí a vím tedy jak jsou na tom jinde. Když debatéři kritizují rozhodčí je to zejména proto, že mají vysoká očekávání, která ne vždy jsou naplněna. Jak k tomu dochází? Velmi jednoduše - debatéři aktivně praktikují několik let, mají za sebou desítky debat. Od svých rozhodčích potom automaticky očekávají, že tito mají za sebou zkušenost ještě rozsáhlejší, že jsou to ti, kdo mají debatu "v malíku" a vždy a za všech okolností vědí co a jak. V praxi je tomu tak u některých možná, u jiných ne nezbytně. Kdo vlastně jsou debatní rozhodčí?

Hlavně jsou to zapálení nadšenci, kteří se rozhodli **dělat něco pro druhé**. Tito dobrovolníci se potom rekrutují ze dvou skupin lidí. Jednak jsou to učitelé - mají pedagogické vzdělání a schopnosti, ale většinou jim chybí debatní praxe. Druhou skupinou jsou bývalí debatéři - tito mají (většinou) bohatou debatní zkušenost, často jim však chybí věkový odstup, nadhled, pedagogické dovednosti... Školení rozhodčích jsou koncipována tak, aby se - pokud možno - tyto handicap odstranily. Nelze však čekat, že na dvoudenním školení dáme učitelům stejnou debatní praxi, jako má debatér po třech letech debatování a stejně tak nedáme 19 letému debatérovi pětileté pedagogické vzdělání a životní zkušenost. Rozhodčí tedy, alespoň do doby, než z pedagogických fakult vyjdou první zkušené debatéři, budou vždy alespoň maličko limitováni.

Do té doby, milí debatéři, je tedy třeba trochu slevit ze svých očekávání. Váš ideální rozhodčí - dle mého, dnes již fousatého bonmotu - je ideální kombinací Komenského, výkonného computeru a Krista. Už jste takového potkali? Myslíte si, že takových běhá po světě hodně?

Debatéři, buďte ke svým rozhodčím shovívaví - prošli školením (ve svém volném čase), pískají dobrovolně a zadarmo (ve svém volném čase) a všechno to dělají hádejte pro koho? Rozhodovat debatu je navíc věc notně subjektivní a téměř vždy tým, který prohraje viní kdekoho jen ne vlastní argumentaci. Co měl sudí Colina společného s tím, že Němec v předposlední minutě fauloval ve vápně? Co měl společného s tím, že tým nebyl s to vsítit branku? Nic. Colina pískal podle pravidel a jak umí. Kdyby dali kopáristi pět fíků, nemuseli

by potom hledat důvody své porážky u rozhodčího. A to jsou Colina i kopáristi těžcí profesionálové. Z toho plyne poučení: je normální, že rozhodčí kritizujete, dělá se to v každém sportu. Nepřehánějte to, sic vás nebude mít kdo pískat. A vůbec, jediný způsob, jak na rozhodčí v debatě vyvrát, je přijít skvěle připraven a předvést lepší argumentaci!

Jen ještě poslední poznámku k výše uvedenému - poslouvejte své rozhodčí pozorně. Občas slychávám nářky, že "rozhodčí nás nechal prohrát proto, že Karel má bílé ponožky, které mu neladí ke kravatě". (Něco podobného jsem doopravdy slyšel.) Na vysvětlenou: ano, občas rozhodčí mají drobné připomínky k tomu či onomu, ještě častěji hodnotí. Je však třeba pečlivě **rozlišovat rozdíl mezi hodnocením a zdůvodněním rozhodnutí o vítězi**. To jsou často dvě dosti odlišné věci. Mohu například vysoko hodnotit některé aspekty výkonu jednoho týmu a přesto rozhodnout, že zvítězil tým opoziční. Ten, **kdo pozorně neposlouchá** potom **nemusí pochopit**, jak je možné, že vychvalují tým, který v debatě prohrál. A naopak, jak to, že rozhodčí ve svém hodnocení třeba ukazuje, kde měl vítězný tým slabiny. Nezapomínejte tedy, že úkolem rozhodčího je, m.j. rozhodnout, a také ukázat, kudy a jak dále lépe, tedy hodnotit. (Aby to nebylo tak jednoduché, aby rozhodl/a musí rozhodčí často hodnotit kvalitu argumentace...)

V loňském roce jsme debatérům a trenérům nabídli způsob, jak malinko "objektivizovat" hodnocení rozhodčích - formulář "Zpětná vazba". Výsledek byl, eeeh, fiasko. Nikoliv vaší vinou. Nedostali jste jasné instrukce jak formulář vyplnit, jak přidělovat body. Tak se stalo, že celkové výsledky (odevzdali jste mi 263 záznamů, tedy asi 1/5 z celkového počtu člověkodebat, což je taky jeden z problémů) jsou, mírně řečeno, dosti neobjektivní. Resp. pro zamýšlené statistické zpracování zcela nepoužitelné. Přesto si myslíme, že tato "Zpětná vazba" by v budoucnu měla být kritériem pro udělování 2. akreditace, prodlužování platnosti akreditace, základem pro odebrání akreditace... Proto si Vám dovolujeme představit tabulku novou, zjednodušenou, doplněnou instrukcemi, jak přidělovat body. Zde je. **PROSÍM!** Nevyplňujte formulář hned po debatě. Nechte své hodnocení dva či tři dny uzrát. S odstupem času se Vám věci často mohou jevit dosti jinak...
